

Pririodopisno-natoroznansko polje.

Zgodovina slamnate bilke.

Tam na golih tleh pred jaslimi leži slamnata bilka. Človek pride mimo nje, a niti ne zdi se mu vredno, pogledati jo. A bilka ga obgovori in mu veli, naj počaka, kajti povedati mu hoče svojo zgodovino, t. j. vse, kar se jej je v njenem življenji znamenitega dogodilo.

„Hem! tvoja zgodovina menda nij posebno zanimljiva,“ reče človek, „a če vendar hočeš pripovedovati, bodem poslušal.“

Bilka se malo bolj po konci zravná, in prične tako govoriti: „Vi ljudje ste prenapuhneni, ako mislite, da je samo zgodovina vašega življenja zanimljiva; čajte, jaz vas uverim, da je to vaše mnenje napačno! Vi prvič nemate ravno pravice o nas tako zaničljivo misliti, ker vam je premisliti, da je naš rod starejši od človeškega; kajti uže tretji dan je ustvaril Bog zelišča in travo, a stóperv šesti dan človeka. A moj namen nij, govoriti o zgodovini vseh svojih slavnih slamnatih pradedov — če tudi bi bilo zanimljivo poslušati — nego pričeti takoj svojo zgodovino.

Seme je vsejal priden kmetič v zemljo, ki jo je prej lepo in perhko razoral in dobro pognojil. Nekoliko dnij je spalo v zemlji mirno in sladko, dokler nij necega jutra dovolj mokrote do njega prišlo. To mokroto je dal pohlevni dežek, ki je rosil iz oblakov. Začelo mi je biti hladno, in uže me je bilo nevolja zarad mokre posteljice, ko skoraj začutim toploto okrog sebe. Od kod drugod je bila ta toplota, nego li od solnca, ki je tako prijazno sijalo na zopet jasnem obzoru. To mi je délo jako dobro. Naglo mi je bilo tako toplo in celó vroče, da je bilo treba luščinasto suknjico razpéti. Razdelila sem se na dvojce, v peresce in v koreninico; s perescem sem se obrnila k višku, da bi pogledala na svitlo, a s koreninico sem se izkušala zemlje poprijeti in se v njej uterditi. Skoraj so se mi izpolnile želje, gledati lepi božji svet.

Bila je mirna, ne prehladna jesenska noč. Jaz sem novič napela vse moči, da bi se rešila podzemeljskih temnic, in res — posrečilo se mi je. A ko sem se ozerla na nebo po solnci, nij ga bilo videti, le zvezdice so se mnogobrojne lesketale na nebu. In baš to je bilo meni velika sreča, kajti na kvaru bi solnčni blesk bil mojim očem, ki so bile dolgo v temi, morda bi me bil celó oslepil. Začelo se je polagoma daniti. A glej čuda! Ko se je uže razsvitalo in sem jaz malo po sebi pogledala, videla sem, da imam lepo zeleno obleko. Oj, nepopisno je bilo veselje! A zdaj še verhu tega krasen prizor tam na jutranjej strani: vse gore so po verhovih kakor pozlačene, obzor lepo rudečkast, kakor lica sramežljive nedolžne deklice, a zdolaj po zemlji povsod vse tako v lepem zelenji — ter v najlepšem moja obleka. Verhu tega se razléga iz loga milo petje drobnih ptičic, škorjančkov in slavčkov, in kakor se drugi še imenujejo. Vsa sem bila iz sebe, ko se je prikazalo tam nad verhom visoke gore zlato-rumeno solnce. Oh, kako veličasten, kako vzvišen je pogled vanje!

Ves dan ga nijso zakrili oblaci mojim očem, ki se ga nijso mogle nikedar dovolj nagledati. Ko se je zmráčilo, bilo bi mi sicer tužno, ko bi bila stala

tako sama tam sredi polja. A to nij bilo tako. Na dolgo in široko je zelenélo vse polno mojih tovarišic. Prijazno smo se mej soboj razgovarjale, tiho si na ušesca šepetáje, da nas nij nikedo drug slišati mogel. Vso prvo noč nijsmo očesa zatisnile, tako prijetni in zanimljivi so bili razgovori. V poznejših nočéh nam je res pogovarjanje poteklo; zatorej smo nekoliko zaspale. — S kratka, veselja, ki sem ga užila v prvih letih svoje mladosti, ne bi dala za vse dragocenosti belega svetá.

A stara resnična pesen uči:

Dež za solncem vselej pride,
Za veseljem žalost ide!

In tako je tudi bilo. Burja je začela strašno viti, in razsajala je od ranega jutra do poznega večera ter vso noč, malo ne brez prestanka. Slana je nas ubožce vse od konca do kraja pobelila, in to zjutraj ob tistej uri, ko smo se bile vajene v rosici kopati. Oh, ako bi to bilo dolgo trajalo, bilo bi nas vseh konec. A tako nij bila volja božja. — Mehka, bela, snežna odeja nas je pokrila ter ubranila prehudega mraza in ostre burje. Vse smo zadremale druga za drugo, in nij dolgo terpelo, ko smo začele terdo spati.

Iz spanja smo se probudile stóperv tedaj, ko je dobronljivi stvarnik solncu ukazal, odgerniti belo odejo. A burja uže nij več vila, niti ne slana padala, nego toplo pomladansko solnce nas je ogrevalo s svojimi žarki. Novo življenje se je zbudilo po vsej naravi, in tudi v meni. Spet je bilo okrog mene sladko petje ptiček ščebetajočih tam po logu, kateri je imel zdaj mnogo krasnejšo zeleno obleko, nego lansko jesen.

Začela sem rasti, bila sem daljša in daljša, ter ponosno sem se ozirala na tiste izmej svojih tovarišic, ki niso dosežale moje velikosti. Ko sem bila uže kaki dve pedí dolga, začel se mi je razvijati na zgornjem konci klas, ta se je polnil z zernjem, ki je potem ob toplih poletnih dneh polagoma zorélo.

Prišel je čas, ko se dan skozi noč vidi, kakor kmet velí. Tedaj mi je zorélo zernje po dné in po noči. Skoraj je moja zelena obleka začela obledévati, in polagoma se je zavoščila. To mi je bilo znamenje, da je odvela mojemu življenju zlata doba.

Moči so mi začele pojematí, hiralá sem od dne do dne, čím dalje, tem bolj; povésila sem žalostno težko glavo in malo ne da bi se bila zgruzila od starostne slabosti na tlà, ko bi ne bila prišla žnjica s serpom ter ne ločila stebila od korenine. Povezali so me z mnogimi tovarišicami tesno in terdo v snop, ter me spravili v kozlec, kjer me je vroče solnce sušilo, da mi je ves sok po žilicah usehnil. Potem so prišli mlatiči ter znesli snopje na pod, kjer je neusmiljeni cepec mahal po nas, da je bilo groza. Konec bi me bilo, da nijsem bila sredi snopa, kjer mi nij mogel priti preveč do živega; vendar sem samega strahu omedlela.

Kako sem prišla semkaj, kjer zdaj ležim, ne vem, kajti stóperv zdaj sem se obudila iz omedlévice. Najberže me je roka nehvaležnega mlatiča sem vergla, ko mi je uže bilo vzeto zernje. Spodobilo bi se bilo, da bi mi bil dal boljšo posteljico, kjer bi bila zatisnila trudne oči. — A na tem božjem svetu se godi, kakor star pregovor uči: „Svet z nehvaležnostjo plačuje.“

Tako je pripovedovala bilka svojo zgodovino. A h koncu govora so jej moči vidno gínile, in prijela jo je tolika slabost, da se je zgruzila na terda tla ter konec je bilo nje in njene zgodovine.

Ant. Bukovski.

